

Remiss av underlag inför beslut om riktlinjer för forskning och innovation på energiområdet för perioden 2017-2020 (M2015/04264/Ee).

Linköpings universitet, LiU, har av Miljö- och energidepartementet ombetts att yttra sig över ovan nämnda remiss.

Remissen var mycket omfattande och bestod av ett huvuddokument med ett stort antal bilagor. Bilagornas namn var förvånande nog icke helt överensstämmande med huvuddokumentets innehållsförteckning. I detta svar ges endast övergripande kommentarer på huvuddokumentet "Helhetssyn är nyckeln". En strategi för forskning och innovation på energiområdet är naturligtvis angeläget men Linköpings universitet, LiU, saknar i förslaget motiveringar och konkretiseringar om hur detta ska uppnås. Energimyndigheten är expertmyndighet för energifrågor och LiU finner det därför förvånande att förslagen i strategin inte är mer tydlig i detta avseende.

LiU saknar i strategin en precisering på de satsningar man vill göra och hur de ska fördelas mellan de nio temaområdena. Vidare framgår ej hur processen ser ut för fördelningen av resurserna mellan de olika insatserna som Energimyndigheten använder, dvs. grund- och tillämpad forskning, experimentell utveckling, demonstration, affärsutveckling och kommersialisering. Alla temaområden och de olika insatserna som åberopas är naturligtvis välbehövliga men hur vill energimyndigheten prioritera mellan dessa och vad baseras eventuella prioritering på, som t ex svenska styrkeområden, tidigare söktryck etc.?

I detta sammanhang vill LiU också poängtera vikten av behovet av både "bottom up" och "top down" perspektivet. En bas av grundforskning behövs för att fylla på med nya idéer, som sedan kan användas i mer tillämpad forskning, utveckling och innovation.

LiU finner ingen tydlig motivering till den äskade utökningen om 460 MSEK. Mot bakgrund av Sveriges ökade ambitioner för forskning och innovation för ren energiteknik, regeringens ambition om Sverige som föregångsland i klimatarbetet samt visionen om ett helt förnybart energisystem 2050 som beskrivs i avsnitt 2.3 i huvuddokumentet framstår en utökning av energiforskningsanslaget som motiverad. LiU saknar dock en tydlig motivering till det specifika äskandet om en utökning om 460 MSEK. Viss motivering går att utläsa i ett av de många PM som bifogades huvuddokumentet (PM 2015:21 – Tillväxtanalys) men det ändå otydligt vad huvuddelen av utökningen ska användas till.

När det gäller internationalisering så efterfrågar LiU en tydligare beskrivning av hur den nya föreslagna strategin kopplar till satsningar inom energiområdet inom Horizon 2020. Likaledes så saknas en analys av vilka de områden är där Sverige

ligger långt fram och var vi kan lära av andra. Detta kan i sin tur påverka vilka områden som Sverige som nation ska satsa på och var vi eventuellt skulle behöva mer forsknings- och utvecklingssamarbete.

Linköpings universitet skulle även önska en koppling till Agenda 2030 och de 17 globala mål som är fastställda av FN, där ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling utgör den röda tråden. Här kommer Sverige såsom andra länder att utvärderas utifrån hur vi tacklar dessa 17 mål.

Energimyndighetens verksamhet kräver i vissa fall extern medfinansiering. Detta gör det svårare att hitta medfinansiering för långsiktiga samhällsutmaningar än för projekt som ligger närmare kommersialisering på en existerande marknad. LiU stödjer Energimyndigheten i fråga om behovet av samarbete mellan Energimyndigheten och Regeringskansliet för att utforma förordningar och regelverk som ökar myndighetens möjlighet att ge stöd till innovativa företags väg till en kommersiell framgång.

Energimyndigheten anser, mot bakgrund av klimatförändringarna, att nya framgångsrika produkter och processer som möter de nationella och globala energi- och klimatutmaningarna behöver kommersialiseras och implementeras snabbare och i högre grad än i dag och att detta bland annat kräver ökade satsningar på stöd för att testa och demonstrera utvecklingsåtgärder i verkligheten genom demonstrationsanläggningar i olika former. LiU instämmer i analysen men har samtidigt en farhåga att satsningar på demonstrationsanläggningar kräver omfattande resurser och riskerar att ha en låg nyttjandegrad. LiU menar därför att storskaliga demonstrationsanläggningar inte alltid ryms i Energimyndighetens forskningsfinansiering utan bör finansieras separat. Här kan man eventuellt tänka sig myndighetsöverskridande samarbeten för att samordna och samutnyttja infrastrukturer som kopplar mot samhällsutmaningar och t ex den industriella digitaliseringen.

Sammanfattningsvis så välkomnar Linköpings universitet utarbetandet av riktlinjer för forskning och innovation på energiområdet. Tyvärr saknar LiU konkretiseringar och tydlighet i betänkandet varför det samtidigt blir svårt att kommentera. Linköpings universitet föreslår därför att Energimyndigheten får i uppdrag att förtydliga sin strategi, dvs huvuddokumentet. Det kommer att vara oerhört viktigt att alla berörda parter i Sverige är införstådda i strategin och då är tydlighet och konkretiseringar av stor vikt. Slutligen anser LiU att den kommande strategin bör kopplas till Agenda 2030.

Beslut i detta ärende har fattats efter föredragning av forskningsdirektör Per Dannetun.

Folke Sjöberg
Prorektor

Per Dannetun

Kopia:
Prorektorerna
Vicerektor
Dekan Ulf Nilsson, Bo Hellgren
Internrevisionen
De lokala fackliga organisationerna